

© Politikai zsákmány lett a nemzeti könyvtárból: inkompetens vezetőkről és szabadrablásról írnak az OSZK dolgozói

Kolozsi Ádám
KULTÚRA · 2026. június 26. 5:55

 MEGOSZTÁS

 AJÁNDÉKOZÁS

Bár a Várnegyedben máshol betonkolosszusokkal építik újjá az ilyenformán sosem létezett történelmi városképet, az OSZK főépületében minden maradt a régiben, a csótányok két irtás között továbbra is otthonosan érzik magukat a benti kánikulában, olvasók nem nagyon zavarnak, a dolgozók pedig türelmetlenül várják Tarr Zoltán verdiktjét és Rózsa Dávid főigazgató menesztését.

Rózsa Dávid, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója

Fotó: Máthé Zoltán/MTI/MTVA

A Tisza kulturális minisztere június 19-én rendelt el rendkívüli vizsgálatot három másik közgyűjtemény mellett az Országos Széchényi Könyvtárban, és a válasza tudomásunk szerint mindössze három napot adott. A lépést Tarr azzal indokolta, hogy az ott dolgozók folyamatosan szakszerűtlenségekről és hatalmi visszaélésekről számolnak be. A szakszervezettől is külön észrevételeket kért, ezeket, úgy tudjuk, már meg is kapta. A vizsgálat tempója alapján nem lenne meglepetés, ha a főigazgatónak meg lennének számlálva a napjai az intézmény élén.

Politikai zsákmányállat

A minisztériumba közgyűjteményi dolgozók is küldtek előzetesen egy több oldalas összefoglalót a belső problémákról, mely hozzánk is eljutott. Ebben így fogalmaznak:

„Az Országos Széchényi Könyvtár több mint húsz éve politikai zsákmány, elbirtoklása presztízskérdés, a kinevezett inkompetens igazgatók vezetése miatt már régóta nem képes könyvtári vezető szerepének betöltésére. A vezetők inkompetenciája veszélyezteti a jogszabályban előírt feladatok ellátását.”

A dokumentumban a nemzeti könyvtár megújulásához strukturális és gazdasági átalakításokat, valamint személyi változásokat javasolnak - politikától való függetlenséget, a belső cenzúra megszüntetését, a csak kifizetőhelyként értelmezhető kamuállások megszüntetését, „a szabadrablás megállítását”.

Innentől a cikk csak a Kör tagjainak olvasható.

A dokumentum a lerobbant infrastruktúrán keresztül szépen szemlélteti a munkakörülményeket is az ország első számú könyvtárában. Erről néhány hete egy [dolgozói videó](#) is nyilvánosságra került. Név nélkül természetesen, hiszen az OSZK-ban a dolgozók

nem nyilatkozhatnak; volt, hogy egy informatikust azután rúgott ki a vezérigazgató, hogy egy Facebook-posztban megírta az aktuális technikai leállás valódi okát.

Murphy a könyvtárban: Ami elromlik, azt úgy is hagyják

A mostani dokumentum ezt írja a lepusztulással kapcsolatban:

„Ami elromlik, nem javítják meg, vagy több hónapos késéssel. A Várkapitányság minimális pénzt fordít az OSZK működtetésére. Életveszélyesek és sokszor működésképtelen liftek, bűz és eldugult lefolyók, lyukas plafon a dolgozói WC-ben és néhány munkaszobában, csótányok, télen akadozó fűtés, az ablakokon besüvít a szél, életveszélyes nyílászárók. Az északi szárnyban a téli időszakban 14-15 fok van. Az elromlott WC-ket egyszerűen letakarják, többségük használhatatlan.”

Rózsa Dávid főigazgató „és az őt körülvevő klikk” a dokumentum szerint „hozzaértés hiányában kerül minden felelősséget, képességeik, tudásuk híján a könyvtár súlyosan lemaradt nemcsak a világ, de a magyar élvonaltól is”.

„Az autoriter és inkompetens vezetés fegyelmik osztogatásával és áthelyezésekkel igyekezett elhallgattatni az elégedetlen hangokat, és azokat, akik bármilyen szakmai kételyt, kritikát fogalmaznak meg. Több éve tartó folyamat, hogy elhagyják a könyvtárat a magasan kvalifikált munkatársak.”

A 2020-ban politikai kinevezettként érkező Rózsa Dávid már tavaly ősszel bukni látszott, végül azonban nem neki, hanem a főnökének, [Demeter Szilárdnak kellett mennie](#). Kettejük konfliktusa kívülről váratlan volt, addig ugyanis Rózsa módszeresen kiszolgálta a közgyűteményi integrációval fölé helyezett Demetert, aki úgy uralhatta le a hozzá került intézményeket a Nemzeti Múzeumtól az évek óta zárva lévő Iparművészeti át az OSZK-ig, hogy valójában a működtetés soha nem érdekelte különösebben, és bár mindent centralizált, az aláírására is heteket kellett várni.

Főigazgató sofőr és belépőkártya nélkül

Rózsának akkor ebből - meg talán abból is, hogy Demeter nem sokkal korábban elvette a vállalati autóját, sofőrjét - lett elege, és egy intézményvezetői gyűlésen a többi főigazgató előtt kiabálva kérte számon a fideszes kultúrpolitikust. Miközben a raktárakban

penészednek a könyvek, ő egymagában az állammegóvásról sem tud saját hatáskörben rendelkezni, jelezte, mert mindenhez a központ jóváhagyása kell. Demeter válaszképpen kivezettette a teremből az OSZK főigazgatóját, akinek azonnal elvették a belépőkártyáját is.

Ezt ekkor kevesen gondolták volna, de egy hónap múlva Rózsa újra az OSZK főigazgatói székében ült, Demeter Szilárd pedig elvesztette a személyesen neki gründolt közgyűjteményi központot.

Bár Demeter formálisan maga mondott le, ennek a Fideszen belüli konfliktusai ágyaztak meg. Hankó Balázs már régóta ki szeretne volna túrni, ahhoz pedig, hogy ez végül sikerült, az is hozzájárulhatott, hogy Demeter mások tyúkszemére is ráléphetett.

Kulturális és Innovációs Minisztérium

Hankó Balázs és Demeter Szilárd 2025. október 30-án.

Fotó: Soós Lajos/MTI/MTVA

Az utolsó csepp éppen egy híresen elfuserált OSZK-s projekt, egy papíron tízmilliárdos informatikai fejlesztés megkérdőjelezése lehetett. Ez az úgynevezett Országos Könyvtári Platform (OKP), ami még 2017-ben indult, használható eredménye azonban azóta sincs, és várhatóan már nem is lesz soha.

Tízmilliárdos projekt minimális eredménnyel

Azt, hogy mi ment félre ezzel a magyar könyvtári mércével óriásinak számító projekten, majd a Tarr-féle minisztériumi

vizsgálat és utána esetleg egy módszeresebb átvilágítás derítheti ki. A pénz egy része valószínűleg már meg sem érkezett az OSZK-ba, ami pedig igen, annak nagy részéből NER-közeli cégek (az egyik fő megvalósító a főleg közmédiás referenciákkal rendelkező Hermész-Soft Kft. volt) próbálták megvalósítani az országossá tenni kívánt új rendszert – kevés sikerrel.

Az OSZK még úgy csinál, mintha ez a most éppen Libmate-nek nevezett rendszer működőképes lenne, könyvtári forrásaink szerint azonban annak valójában csak kisebb részmoduljai valósultak meg, és a gyakorlatban azokkal is annyi a gond, hogy mellette párhuzamosan inkább a szintén sok sebből vérző régi informatikai rendszert használják.

Más könyvtári rendszerekkel is alapvető problémák vannak. A kereshető könyvtárközi adatbázis, a MOKKA-R 2024 óta nem működik, és súlyos problémák vannak az MKDNY-nyel, vagyis a Muzeális Könyvtári Dokumentumok országos adatbázisával, pedig azt törvény szerint szintén az OSZK-nak kellene üzemeltetnie.

A nemzeti könyvtár nyugati homlokzata

Fotó: Kárász Lajos/Országos Széchényi Könyvtár/Flickr

A könyvek digitalizálása - erre, eszközbeszerzésre is több százmillió ment el a tízmilliárdos projektből - most többnyire úgy zajlik az OSZK-ban, hogy a digitalizálásra szánt köteteket szétszedik, mert a gépekbe csak lapokat lehet betenni - majd a könyveket megsemmisítik. A saját állomány digitalizálásával ettől függetlenül sem nagyon haladnak, sokszor inkább a külső intézményeknek tett szolgáltatások élveznek elsőbbséget.

Márpedig a módszeres, a nyilvánosság számára is elérhető digitalizálás

kulcsfontosságú lenne, és ebben az OSZK-nak meghatározó szerepe lehetne. Nemzeti intézményként, ahova szinte minden megjelenésből kötelezpéldányt kell küldenie a kiadóknak, náluk elvileg minden magyar nyomtatott kiadvány elérhető, a kulturális örökség közkinccsé tételét az szolgálhatná igazán, ha minél több könyv teljes szöveggel online is elérhető lenne. Főleg, hogy közben fizikai valójukban az olvasók egyre inkább elszoktak az OSZK látogatásától. Az olvasóterem kong az ürességtől, még az OSZK hosszú évtizedeken át hűségese kutatói közül is sokan elpártoltak más könyvtárakba.

A digitális tartalomszolgáltatás javításában azonban csak egyes, elsősorban kutatási szempontból releváns területeken van előrelépés. Így például a digitális corvináknál és a kéziratoknál - a „sima” könyveknél ez nem látszik, pedig az Országos Széchényi Könyvtár potenciálisan a magyar kulturális örökség digitális központja is lehetne.

Egy lojális klikk

A helyzetet jellemzi, hogy a nemzeti könyvtárban még a régi újságok digitalizálásában és közkinccsé tételében összehasonlíthatatlanul előrébb tartó Arcanum adatbázisa sem érhető el, csak akkor, ha erre valakinek magán előfizetése

van.

A diplomás, húsz-harminc éve pályán lévő könyvtárosok nettója még a választás előtt kiosztott 15 százalékos emeléssel együtt is csak 350 ezer forint körül van, úgyhogy erre végképp nincs keretük.

A bérhelyzet az OSZK-ban még más kulturális közgyűjteményekhez képest is rossz, az idei év előtt utoljára 2022-ben volt általános fizetésemelés. A vezetői garnitúra ugyanakkor aránytalanul széles: a 390 fős intézményben összesen 70 vezető dolgozik az osztályvezetőkkel együtt. Ezt a kört utoljára áprilisban, tíz nappal az országgyűlési választások előtt hizlalták tovább, amikor az új szmsz elfogadásával Rózsa hét új igazgatói és négy főigazgató-helyettesi státuszt hozott létre.

„Az új vezetői pozíciók létrejöttének oka leginkább a főigazgatóhoz lojális klikk kifizetése, anyagi bebiztosítása volt. A kialakult torz vízfej csak az adminisztrációt és a kontroll lehetőségét növeli, paralizálja a szuverén szakmai működést. Ezen kívül növeli a könyvtárban már korábban kialakult egyenlőtlen bérezés különbségeit – a klikk javára”

- áll a 444 által megismert belső,

minisztériumba felküldött dokumentumban. A státuszgyarapítást már a(z OSZK-t magába foglaló) Közgyűjteményi Központ is sokallhatta, az MNMKK-t vezető Zsigmond Gábor ugyanis információink szerint a négy helyettesi pozícióból csak egy kinevezést írt alá.

Hszi Csin-ping magyarul, Wass Albert okosba, érdekel?

Az OSZK alapvető működési problémái korábban nem nagyon kaphattak nyilvánosságot, és az sem hozott sokat, hogy a házon belül keménykedő intézményvezetés rendszeresen igyekezett kipuhatolni és kielégíteni az esetleges kormányzati igényeket.

„A Fidesz-kormányok alatt, de leginkább az utolsó öt évben a könyvtár politikai PR-intézménnyé alacsonyodott. Látványos, de értelmetlen minisztériumi akciók díszlete, stratégiai megállapodást Iránnal, Törökországgal, Azerbajdzsánnal kötött, támogatta Hszi Csin-ping beszédeinek magyar nyelvű kiadását, követve az Orbán-kormány külpolitikáját. Ott tartunk, hogy írói hagyatékok befogadása is politikai kérdés, a könyvtárnak semmilyen szakmai szuverenitása nincs”

- áll ezzel kapcsolatban a dokumentumban.

Utóbbi a választás előtt, március 26-án nyitott Wass Albert kiállításra utal. Azt, hogy ez az író hagyatékának OSZK-ba kerülésére hivatkozva megnyitott kiállítás hogyan hallgatta el Wass Albert szélsőjobboldali szimpátiáit, és hogyan építi tovább az író körüli jobboldali kultuszt, Ungváry Krisztián már [alaposan megírta a Válasz Online-on](#) - de a kiállítás megvalósulásának körülményei is érdekesek.

Mint az OSZK-ból megtudtuk, a hagyaték kezelése annyira politikai ügy volt, hogy az OSZK főigazgatója még a saját intézményének a szakmailag érintett osztályvezetői előtt is titkolta az érkezését, az átadást Hankó Balázs miniszter felügyelte. Maga a kiállítás is alig egy hét alatt, miniszteri utasításra készült el, egy koncepció nélküli bemutatóval, ami valójában Hankó kampánydísztételül szolgált elsősorban.

A kiállítás kurátora az a Takaró Mihály lett, aki az elmúlt években szabad kezet kapott a magyar oktatásban, hogy a saját Nyugat-ellenes és hazafias-romantikus kliséi szerint írja át az irodalmi kánont - emiatt még a vizsgákat és szakdolgozatokat is [ellenőrizni próbálta az egyetemeken](#), Wass Albertet pedig az idejű irodalom érettségibe is betette.

Takaró Mihály díjat vesz át Kásler Miklóstól és Maruzsa Zoltántól.

Fotó: Illyés Tibor/MTI/MTVA

Mint megtudtuk, Takaró Mihálynak továbbra is különleges szerepe van a Rózsa Dávid vezette OSZK-ban: bár állást és saját kutatócsoportot végül nem kapott ott, de Wass Albert hagyatéka a szokásostól eltérő módon nem a könyvtár kéziratárába került, azt egy külön szobába helyezték el, azt pedig, hogy azt ki kutathatja, OSZK-s forrásaink szerint kurátorként továbbra is Takaró Mihály döntheti el.

KULTÚRA

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

MNMKK MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

WASS ALBERT

ZSIGMOND GÁBOR

ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI PLATFORM

TAKARÓ MIHÁLY

RÓZSA DÁVID

DEMETER SZILÁRD

TARR ZOLTÁN

KAPCSOLÓDÓ CIKKEK

Tarr Zoltán több közgyűjteményben
vizsgálatot rendelt el

© Takaró Mihály a Karmelitából
járt zsidózni az egri egyetemre,
mostanra fellázadtak az oktatók

© Csótányokra és penészsre
panaszkodott az OSZK főigazgatója,
mire Demeter Szilárd kivezettette
és helyben elvette a mobilját

Videós épületbejárás az OSZK-
ban: rohadás, csótányok,
leszakadt mennyezet

Demeter Szilárd távozik a
Közgyűjteményi Központ éléről

© Petőfiék után most a lerohasztott
Nemzeti Múzeum dolgozói
demonstrálnak a múzeum lépcsőjén,
az úrbéri viszonyok helyett ezúttal
Demeter Szilárd regnálása ellen

MÉDIAAJÁNLAT · RSS · SÜTIBEÁLLÍTÁSOK

© 2026 MAGYAR JETI ZRT.

VÉGE